

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:
 Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
 Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
 SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Arany János-utca 2. szám. — Telefon 412.

Bankkérdés, fuzió, válság?

A „Debreczen” számára írta: Göde Jenő.

Ki megy: Andrassy-e, vagy Werkerle? Vagy Kossuth talán? — vagy az egész kabinet? Nem-e Justh hagyja el diszes elnöki méltóságát és vonul ellenzékbe? Mi lesz a fuzióval, ugyan meglesz-e? És ha meg lesz, hogyan lesz meg? Negyvennyolcas alapon-e, vagy hatvanhetes elemek tömörülésével? Ha pedig nem lesz meg, mi következik azután, — vizözön-e, vagy a Nemzeti Társaskör hallgatag alakjai vonulnak újra fel.

Száz ilyen kérdés röpköd a magyar politika levegőjében. Hogy az a fészek, amelyből kiröppentek, nem valami mintisztaságú, azt tudja mindenki. És hogy ezek a kérdések csak arra vannak szánva, hogy mesterségesen idézzenek elő bizonyos ideges feszültséget, megtöltés a levegőt villamos szikrákkal, szóval hogy a közéletet nyugtalanítsák: hál' Istennek az is köztudomású ma már.

És éppen mert ismert dolog, azért hullanak vissza a röpködő kérdések rövid vergődés után szárnyukat szegve. A közvéleményt megtéveszteni ma már nem lehet, szántakarva mesterségesen idézni fel válságot akkor, amikor erről szó sincs: — szánalmasan együgyű kísérlet, amelyet a magyar közönség politikai érettsége habozás nélkül utasít vissza.

Válság — az nincs. Semmiféle válság nincsen, semmiféle irányban. Nagy feladatok előtt állunk, súlyos kérdések várnak megoldásra: ennyi a tény. De csak egy szemernyi judicium kell annak a belátásához, hogy az a nemzeti irány, amelynek medrében Magyarország ma új kor felé halad, meg nem változhatik, és mivel ez az irány szerves összeköttetésben áll és szinte elválaszthatatlan azoknak személyétől, akik megteremtették, a személyekben sem eshetik, — józanul tekintve a dolgokat, — jelentékenyebb változás.

A magyar nemzetnek két nagy ellensége volt mindenha. Mind a két ellenség százados keletű. Az egyik az a Lajtántuli törekvés, amely ezt a geográfice is, meg laji eredetére nézve is önállóságra termett nemzetet és országot százszor kudarcot vallott, de mindig újra felbukkanó makacssággal akarja egy nagyhatalmi hóbortnak, a „Gesammit-Monarchie” eszméjének vazalusává tenni.

A másik nagy ellenségünk nem kevésbé régi. A visszavonás az, amely untalan felütötte a fejét, valahányszor nyugodtabb korszak, az alkotó munka korszaka köszöntött erre a nemzetre. A lábancoktól a darabontokig minden kornak meg voltak a maga tág lelkiismeretű magyarjai, akik kincserét, hatalomért áruba bocsátották a nemzeti ügyet, sőt akkor is sziszegve öltögették mérges nyállal teli viperanyelvüket, amikor a

nemzet felébredt öntudata visszakergette őket sötét odvaikba. De sajnos, akadtak egyébként jóhiszemű, talán jót is akaró hazafiak is mindenkor, akik egyéni hiúságból, szereplési viszketegségből, vagy egyszerűen csak meggonnolatlanságból nem egyszer állították válságos helyzet elé nemzetüket.

Évszázadok tesznek tanúságot amellett, hogy mégsem jutottak célhoz a magyarság ellenségei soha. Ha le is gyürtek bennünket egy időre, a magyar Anteusz mindig újból, új erővel pattant fel a földről. A Lajta vizén átáramló törekvésekkel szemben megvédelmezett bennünket az élethez való jogunk hatalmas érzése, a sok kihullott magyar vérel átítatott hazai röghöz való ragaszkodás és a szabadságnak szeretete. A szét-huzás átka pedig elült mindannyiszor, valahányszor nehéz idők előtt állott a magyar.

Nem lesz hát vizözön most sem, amely a „koalíció vétkeiért” mossa el a föld színéről a magyarság önállóságra és függetlenségre irányuló törekvéseit. Nem válság sem, mert ha komolyra fordul a dolog, a magyar közvélemény józan ítélete lenéző megvetéssel fordul el minden ugratástól, minden színfal mögötti intrikától. A hamis jelszavak kívülről szilárdnak látszó, de belül üres oszlopai belerogynak a megsemmisülésbe, a nemzet pedig nyugodt lélekkel bizhatja magát azokra a gránit-oszlopokra, ame-

Bucsuzás.

A „Debreczen” számára írta: Fodor Etelka.

Erősen összeszorította keskeny ajkait, s csodaszép szeméit kérően emelte az előtte ülő férfire.

— Ugy-e kértem, hogy ne jöjjön többé hozzánk, mit meg is ígért s most aztán alig múlt el még két hete, hogy ismét itt van és felbolygatja, amit el kell felednünk.

A férfi egy kis ideig nem szólt a vádoló szavakra semmit. Érezte, hogy igaza van, csakugyan nem lett volna szabad eljönnie.

— Látja kedves Margit megtörtént velem az, ami már oly sok emberrel megtörtént. Emlékszik rá ugye, hogy milyen meggyőző szavakkal hirdetem, hogy csak barátság létezik, szerelem azonban nincs. Maga mindig igazat adott nekem s ezért is lettünk aztán olyan jó barátok. Hazugság az a magasztos, gyönyörű érzés, cifra frázis az a mindent pótló szerelem. Romantikus bolond volt a Pali barátom mert letette a kardot a szép Hollósy lány miatt. Ugye emlékszik, milyen sokat beszélünk erről, midőn aztán sok időre kezdtem észrevenni, hogy a maga kék szeméi a legszebbek a világon, a maga tiszta lelkének nincsen párja.

Tudtam, hogy ez nem tarthat így sokáig. Keresztüztben voltam. Eddigi elveimmel állok

szembe, magam ellen zudítottam őket, rámtámadtak: „Ember, most bebizonyíthatod, hogy még mindig mellette vagy annak, amit oly hangosan, oly erős meggyőződéssel hangoztattál, vagy pedig elég egy pár vizes szem, hogy évek óta táplált meggyőződésedet egyszerre halomra döntse.”

Számoltam a körülményekkel, elhagytam eddigi álláspontomat, beláttam, hogy van szerelem, nagy magasztos, boldog leszek általa s most két hete eljöttem magához, elmondtam mindezt s megkértem a kezét. Maga megtagadta, nem akart a feleségem lenni. Megkell, hogy magyarázza nekem, hogy miért?

Fáradtam elhallgatott, az utolsó szavakat szinte türelmetlenül, követelően ejtette ki.

A leány pedig halványan ült mellette, látszott rajta, hogy nagyon szeretné neki megvallani az igazat: „Szeretlek nagyon, igazán, mint ahogy soha sem szeretett senki. Nem adlak vissza az anyádnak, pedig megígértem annak a büszke, gögős asszonynak, ki ezen a helyen, hol most te ülsz, itt ígértette meg velem, hogy mondjak le rólad, mert szegény vagyok. Bolond voltam, megígértem, de az csak álom volt, tied leszek mindig, örökre...”

Erősen összeszorította az ajkait; nem szabad ezt kimondani.

— Igaza van, meg kell, hogy magyaráz-

zam. Mikor hozzánk kezdett járni, az apám nem jó szemmel látta mindezt. Szegény leánynak, akinél minden csak látszat, nem szabad katona emberre számítani. Ugy sem veheti el. Barátság? Az sem való nekem. Elriasztja a komoly kéréket, kiknek nem kell annyira a pénz. Szívesen elbeszélgettem magával, igaza van, de aztán beláttam, hogy csakugyan józanul gondolkodik az apám, pedig akkor már észrevettem magán a változást én is.

Kissé remegett a hangja, midőn ezt mondta. A férfi szólni akart valamit, de ő megelőzte.

— Ne, ne szóljon közbe. Ekkor aztán elmondta a terveit és én gondolkodtam fölöttem. A látszat csal! Maga fényes uniformisban jár, én husz forintos kalapban járok a jégre. Egyszer tréfáltunk mint jó barátok szoktak, hogy mi lenne, ha maga szegény leányt venne el, nevetve mondtam, hisz tréfa volt az egész: barátom akkor le kellene rakni ezt a fényes ruhát s egy szürke kabátot felvenni és reggeltől estig a sorokat szántani s ugyancsak ösz-szerakni a garasokat, hogy a mindenesnek összehozzuk a bérét... Biztosan mondhattam ezt, hiszen maga akkor csak tréfált...

Ez most három hete volt, két héttel ez előtt pedig maga eljött s előadta, hogy a világ legboldogabb embere lesz, hogy ha leveti

Részletfizetésre kaphatók

fégyverek, gramfonok és lemezek, fényképező gépek, mindennemű hangszerek, színházi látcsövek és Meidinger kályhák a Schwartz-féle pipa üzletben a városházzal szemben. . .

lyeknek vállán sorsa egyizben, nehéz időben nyugodott már s amelyek terhüket megingás nélkül viselik most is.

És ahogyan nem ártnak ezeknek az oszlopoknak az üres jelszavak, konkolyhíntő intrikák tisztátalan hullámai, épp úgy nem fogja megdönthetni őket még az a bizonyos — vizözön sem!

Visszavert támadások.

A képviselőház ülése.

Az ülés egynegyed 11 órakor kezdődik. Elnök: Rakovszky István. A miniszterek közül jelen vannak Wekerle Sándor miniszterelnök, Günther Antal igazságügyminiszter és Andrássy Gyula gróf belügyminiszter.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után rögtön rátérnek a földadókataszter kiigazításáról és a földadó százalékának megállapításáról szóló törvényjavaslat folytatásáról tárgyalására.

Bozóky Árpád: Súlyos károk érik a népet a megadóztatásnál, mert nincs senki, aki járatos lenne az adótörvényekben. Maguk a jegyzők sem ismerik az adótörvényeket, így esik meg azután, hogy sokan dupla adóterhek alatt görnyednek. A ma létező adóterhek legnagyobb részét le kell venni a nép vállairól.

Polónyi Géza: Hát kik fizessék azt?

Bozóky Árpád: Határozati javaslatot nyújt be a kataszternél észlelt visszaélések megszüntetésére és a progresszív földadó behozatalára vonatkozólag. A hitbizományok megszüntetéséről kíván szólni.

Elnök: Ez nincs napirenden. Tessék a tárgynál maradni.

Bozóky el kíván térni a tárgytól, a Ház azonban ezt nem engedte meg, mire szó nélkül leül.

Buza Barna: Kéri a Házat, engedje meg neki, hogy a tárgytól eltérhessen.

Elnök: A Ház bölcsességére bizza az engedély megadását. Rá akar azonban arra is mutatni, hogy épp most tagadta meg a Ház egy másik képviselőnek, hogy a tárgytól eltérhessen. Kérdem, megengedi-e a Ház Buzának, hogy a tárgytól eltérhessen.

Kiáltások: Megadjuk! Nem adjuk meg! (Nagy zaj.)

Elnök végre úgy dönt, hogy Buza megkapja az engedélyt.

Buza Barna: Először is Sándor Pál támadásaira kíván reflektálni. Sándor Pál és társai szinte csodálatos vakmerőséggel ferditik el a tényeket. (Mozgás.) Az adózó polgárokat tendenciózusan megtevesztik az adóreform szám-

dékait illetően. A földbirtok megadóztatását úgy tüntetik fel az ország előtt, mintha az a világ legnagyobb igazságtalansága lenne.

Sándor Pál: Az ország legnagyobb igazságtalansága.

Buza Barna: A kereskedelmi kamarák röpiratokat adnak ki, amelyben kiszinezik az egyes tényeket, más, nekik nem tetszőket pedig egyszerűen elhallgatják. És amikor én ezt a módszert megbélyegeztem, Sándor Pál az eljárásomat becsmérlő kritikának nevezte. Az igazság pedig az, hogy Sándor Pál ezzel a kifejezésével a kereskedelmi kamarákat bélyegezte meg.

Sándor Pál: Ez nem áll!

Csizmázia Endre: Ha nem áll rá, áll rád.

(Derűtség.)

Buza Barna: Sándor Pál a szövetkezeti eszme barátjának tünteti fel magát, — de csak amíg az eszme, eszme marad. (Derűtség.) A működő szövetkezeteket épen nem tünteti ki szimpátiájával. A kereseti adó kontingentálását végre kell hajtani. Sándor erről a kívánságomról legutóbb úgy szolt, hogy ezt nekem a pénzügyminiszter ur megígérte. Ez tévedés. Azt szokták mondani, hogy a pénzügyminiszter nem szokta megtartani az ígéreteit. Hogy lehet hát tőle kívánni, hogy az én ígéreteimet tartsa meg. (Derűtség.)

Buza Barna azzal végzi beszédét, hogy meggyőződése szerint sikerült kimutatnia, hogy Sándor Pálék rosszhiszeműen megtevesztik az ország adózó polgárait. (Helyeslés és taps.)

Mezőfi Vilmos: Az adóreformot úgy kellene megvalósítani, hogy a legszegényebb polgárokon segítsünk. E helyett ennek épen az ellenkezője történt meg. Kiválólág a kisbirtokosok terheit nehezíti meg az adóreform. A kisgazdákat a máris túlmagas adóteher a pusztulásba kergeti. És a reform még növelni fogja a nyomort.

Egy hang: És ez neked fáj?

Mezőfi Vilmos: Szavai igazolásául számos adatot sorol fel.

Mezőfi után Kelemen Samu Mezőfivel polemizál és kimutatja, hogy a kormány minden törvényjavaslatával a kisemberek javát akarja.

Izgalmas jelenet.

Ezután izgalmas jelenet következett. A szónok beszédének végén azt kívánta, hogy a földadónál is legyen létminimum. Ekkor a miniszterelnök háta mögött álló Bozóky Árpád odaszolt Wekerlének:

— Elmondhatod, hogy: Az Isten barátimtól mentesen meg, ellenségeimmel majd csak elbánok.

Wekerle erre a bizonyos megjegyzésre ingerült lett és kemény szavakban válaszolt:

— Nem engedem magamat mindenkitől megrugdosatni.

Az ülés nagy izgalmak közt ért véget.

Debrecen a múlt hóban.

Január havi közigazgatás.

Nagy a halálozás.

Tegnap délután Debreczen város közigazgatási bizottsága ülést tartott. A Budapesten időző Weszprémy Zoltán főispán helyett Kovács József polgármester elnökölt.

Megjelentek az ülésen Vecsey Imre főjegyző, dr. Magoss György főügyész, Bészler Károly, Király Gyula, Czako Kálmán tanácsnokok, Aczél Géza főmérnök, Fauszt Elek pénzügyigazgató, Csánki Viktor kir. tanfelügyelő, Latinovics Mihály főmérnök, dr. Tüdös Kálmán főorvos, továbbá Márk Endre, dr. Tüdös János, Rickl Antal, dr. Kenézy Gyula és Tóth István bizottsági tagok és dr. Hegedüs István jegyző.

Az ülést kevéssel három óra után nyitotta meg a polgármester. Ezután a havi jelentéseket olvasták fel, melyeket a következőkben közlünk:

Polgármesteri jelentés.

A rendőrség lopásért letartóztatott négy egyént, rendőri kihágásért 188 egyént, a városról eltoloncolt 35 egyént, a városon keresztül 50 egyént.

A rendőrfőkapitányság, mint elsőfoku iparhatóság 44 iparengedélyt adott ki s az ezek kiadása alkalmával befizetett 430 koronát a házipénztárba utalta ipariskolai célokra.

A katonai létszám a következő volt: Közös hadseregbeli 1298 ember 542 ló, honvédségi 923 ember, 502 ló. Beszállásolva volt a Salétrom laktanyában a 7-ik huszárezredből 56 ember, 56 ló, a 4-ik honvéd lovasdandárdól 96 ló és 3 ember.

Az állami mértékhitelítő hivatal működését január hó 13-án megkezdette. Vezetője Szakáll Pál hivatal főnök, helyettese Rácz Miklós.

Adóügyek.

Faust Elek pénzügyigazgató jelentése szerint a pénzügyi közigazgatás állapota január hóban a következő volt: egyenes adóban 182958 K 30 fill., a múlt évben 133,250 K 95 fill., a szaporodás 49.707 K 35 fill., hadmentességi díjban 475 K 38 fill., a múlt évben 401 K 35 fill., a szaporulat 74 K 03 fillér. Bélyegjövődékben 130.580 K 92 fill., a múlt évben 144.237 K 30 fill., a csökkenés 13.656 K 38 fillér. Jogilletékben 42.316 K 20 fill., a múlt évben 51.981 K 13 fill., a csökkenés 9664 K 93 fillér. Díjjövődékben 2213 K 18 fill., a múlt évben 1676 K 13 fill., a szaporodás 537 K 05 fillér. Dohányjövődékben (a vármegye fogyasztását is beleértve) 153.126 K 85 fill., a múlt évben 160.997 K 19 fill., a csökkenés 7870 K 34 fillér. Határvámjövődékben 11.717 K, a múlt évben 13.688 K 75 fill., a csökkenés 1971 K 75 fillér. Fogyasztási és italadóban 25.833 K 48 fill., a múlt évben 25.907 K 72 fill., a csökkenés 74 K 24 fillér. Fizetési halasztást 40 esetben engedélyeztek.

Tanügy.

Január havában a közoktatásügyi kormány Szarukán Emilia és Vaszil Erzsébet róm. kath. tanítónők fizetésének kiegészítésére egyenkint 1040, Ceizler Jenő orthodox tanító fizetési kiegészítésére 1000, Schaffer Dávid és Gruberné Krausz Józsa zsidó tanítók II. ker. pótlékára 200—200 K államségélyt, Jozan József máv. állami iskolai igazgató-tanítónak 60, özvegy Szini Péterné tanító-özvegynek 30, özv. Pap Lajosné tanító-özvegynek pedig 40 K segélyt utalt ki. A miniszter Csongor Dániel tanyai tanítót az összes tanyai állami iskolák igazgatói teendőivel megbizta és részére 400 K igazgatói díjat és 300 K uti általányt engedélyezett. A szepesi tanyai iskolát vörhenyjárvány miatt bezárták. A nyolc új tanyai iskola részére a miniszter az ifjúsági könyvtárak I. típusát fogja engedélyezni. A tanyai iskolák tanulóinak száma a következő: a belsőhatiba 66 mindennapi és 20 ismétlő, a halápiba 64 mindennapi és 4 ismétlő, a nagycseréibe 99 mindennapi és 43 ismétlő, az ohattelekháziba 56 mindennapi és 26 ismétlő, az I. sz. onódóiba 92 mindennapi 34 ismétlő, a bánkiba 45 mindennapi és 7 ismétlő, az ebesibe 51 mindennapi és 9 ismétlő, a fancsikaiba 111 mindennapi és 32 ismétlő, a paciba 64 mindennapi és 30 ismétlő, az elepibe 18 mindennapi, a köstülyszegibe 49 mindennapi és 9 ismétlő, a hegyesibe 110 tanuló iratkozott be. Az országos tanítói árvaház létszáma 175.

Főorvosi jelentés.

Januárban a közegészségügyi viszonyok rosszabbodtak, több volt a megbetegedés és nagyobb a halálozás. — A fertőző betegségek szaporodtak, kanyaróban 74, vörhenyben 51, ronszó toroklobban 6, számarhuruban 4, hasi hagymázban 2, fültőmirigylobban 9, bányahimlőben 2 megbetegedés történt. A piacvizsgálatok alkalmával nagyobb visszaéléseknek nem jöttek nyomára.

Született 277 gyermek, 152 fiu, 125 lány, köztük 27 törvénytelen, 10 százalék. — Az új születettek vallás szerint: ref. 103 fiu, 97 lány, róm. kath. 31 fiu, 21 lány, gör. kath. 6 fiu, 1 lány, ág. ev. 1 fiu, zsidó 11 fiu, 5 lány. — Meghalt 193 egyén és pedig: ref. 68 férfi, 57 nő, róm. kath. 15 férfi, 21 nő, gör. kath. 4 férfi, 4 nő, ág. ev. 1 férfi 3 nő, zsidó 8 férfi, 2 nő. A természetes szaporodás 94.

ezt a megunt, fényes bluzt s egy kényelmes szürke kabáttal cserélheti fel.

Nos barátom, erre aztán azt mondtam, hogy nem leszek a felesége soha. Megmagyarázom, hogy miért? No igen, nem azért ám, mert tudom, hogy imádja a katona életet s ezzel a lépéssel tönkre teszi a maga szépen megindult pályáját, oh nem, igazán nem azért.

De lássa, nem ismert eddig. Nem tudnék beleszokni a szegénységbe, nem tudnám nélkülözni ezt a nyugodt, kényelmes életet, melyre mindent ráköltöttünk. Aztán meg, nem tudnék élni azzal a tudattal, hogy valamikor talán felébred az uramban az a gondolat, hogy milyen másképp is lehetett volna ezt az életet berendezni.

Hidegen, szinte keményen mondta ezt, senki, senki sem gondolhatta volna, milyen nagyon szenved. De meg kellett lennie. Élég erős volt.

— Komoly leány vagyok, szilárd az elhatározásom. Maga szépen fog emelkedni, elfeledi ezt a kis epizódot s majd ha nagyon magasan fog állni, akkor nem szabad ám lenéznie a szürke kabátos embert, hátha az épen az uram lesz majd.

Erőltetve nevetett, erősen megszorította a férfi kezét s sietve fordult el, nehogy a távozó férfi gyengének lássa.

Nevezetesebb halálesetek voltak: vetélés 29, gümőkór 26, gyermekgörcs 17, rák, 12, bélhurut 7. A kerületi orvosok 477 városi cseledet és szegényt gyógykezelték, akik közül 352 fennjáró, 125 fekvő beteg volt.

Január havában a közkórház betegforgalma a következő volt. A hónap első napján volt 2795 beteg, a hónap folyamán felvétel 3901, elbocsátott 307, meghalt 25 beteg. A hónap utolsó napján maradt 337 beteg, 198 férfi, 139 nő. A mentők 55 esetben nyújtottak segítséget, hatóság megkeresésére 31, magánfelek kérésére pedig 24 esetben.

Az ülés több kisebb felelősségi ügy lezárása után véget ért.

Szabadalmazott Amerikai CZIPŐK

15)
20) Korona
25)

kizárólag
MANDELIPÓT
raktárában.

A katonakard és civil-revolver.

Két halott.

Hogy a paprikával és a karddal felfegyverezett katonák milyen hőskö tudnak lenni, védtelen emberrel szemben, annak emlékeztető példája most a székesfehérvári történet híres affér.

Mit csinál azonban a katonakard akkor, ha a civil kezében is fegyver van? Erre világos választ ad az esztergomi eset, mely a napokban zajlott le.

Az eset így történt:

Vig mulatságot csapott az éjszaka Esztergomban, Magyar Király-szálló vendéglőjében két 76. közös gyalogezredbeli őrmester. Ugyancsak a vendéglőben mulatott Bakonyi Elek tanárjelölt, aki csak véletlenül időzött a városban.

A katonák mulatozása közben minden áron bele akartak kötni a tanárjelöltbe, aki szintén társaságban volt. Bakonyi kerülte az összetűzést s az őrmesterek előtt tartalékos hadnagynak adta ki magát, hogy ezzel szerényebb magaviseletre kényszerítse őket.

Amde bemutatkozása a katonákat még jobban felbőszítette és szitkok között jelentették ki, hogy civilben nem ismernek tisztet és ő éppen olyan bagázs, mint más civil.

A tanárjelölt látta, hogy békésen nem boldogul, emeleti szobájába igyekezett, hogy a katonáktól megszabaduljon. Az őrmesterek azonban kardot rántva utána rohantak.

Mikor a menekülő Bakonyi az üldöző őrmestereket meglátta, elővette Browning-revolverét s rájuk kiáltott, hogy ha még egy lépést tesznek feléje, lelövi őket. Fenyegése azonban mitsem használt s azért önvédelemből háromszor a katonák felé lött.

A lövések hatása rettenetes volt. Mindkét őrmester halálos sebbel rogyott össze.

Kórházba szállították őket, ahol az egyik őrmester tegnap meghalt, a másik pedig haladoklik.

A tanárjelöltet bekisérték a rendőrségre s kihallgatása után letartóztatták.

A Reichsrat ülészakát berekesztették.

Botrányos jelenetek.

Bécs, február 5.

Az osztrák nyelvkérdés körül folyó harc ma ismét nevezetes fordulóponthoz jutott. A cseh radikálisok tudvalevőleg heves obstrukciót indítottak a nyelvtörvényjavaslat ellen, melylyel pedig a kormány célja az volt, hogy az ellentéteket kiegyenlítse. Mivel azonban a csehek izgalmas, lármás jeleneteket provokáltak, amelyek ma is megismétlődtek a képviselőházban, a kormány, látva, hogy a cseh radikálisokkal nem boldogul, az ülészakát berekesztette. Valószínű, hogy a nyelv törvényjavaslatot a 14. szakasz alkalmazásával fogják oktrojálni.

Bécs, február 5.

A Házban sok képviselő van jelen. Abban a pillanatban, mikor az elnök és a kormány tagjai megjelennek, a cseh radikálisok és a cseh agráriusok különböző hangszereken fülsiketítő lármát csapnak, amely néhány percig tart. A miniszterelnök, akit a németek élénk tetszéssel üdvözlönek, kivesz tárczájából egy írást és átnyújtja az elnöknek. Midőn a csend helyreáll, a kabinet tagjai elhagyják a termet. Az elnök erre felolvassa a miniszterelnök levelét, mely szerint legfelsőbb elhatározással Reichsrat ülészakát ő felsége berekesztette. (Viharos tapsok a cseheknel. Ellentüntetés a keresztény-szociálistáknál. Mialatt az elnök az emelvényt elhagyja, a képviselők a teremben maradnak és zajonganak. Lisy képviselő ismét nagy trombitát vesz elő, mire a németekkel verekedés támadt, akik el akarják venni tőle. A cseh agráriusok segítségére sietnek, miközben Spacek képviselő ruhája elszakad. A mozgás és zaj folyton tart. A cseh szociálisták egy dalt kezdenek énekelni. A keresztényszociálisták erre belefognak a Gotterhaltéba és eléneklik az első szakaszát, tulkiabálva a többiek énekét és lármáját. A képviselők ezután elhagyják a termet. A cseh szociáldemokraták a munkás Marsellaisét éneklék, mira lassan-lassan kiürül a terem.

Merénylet egy milliomos ellen.

Meghíusított rablógyilkosság.

A budapesti rendőrség bizalmas uton értesült, hogy Müller Vilmos, többszörös háztulajdonos ellen, volt nagykereskedő, több ipari vállalat és bank igazgatósági tagja, ki milliomos hírében áll, rablógyilkos merényletet terveznek.

Az illető tettes, ki egy másikkal szövetkezett, tényleg megjelent ma reggel megjelent Müller Teréz-köruti lakásán, de mielőtt a gyilkosságot elkövethette volna és rávetette volna magát áldozatára, őt és tettestársát, aki a rendőrségnél följelentette a tervet, a rendőrök elfogták.

Az eset részleteiről fővárosi tudósításunk a következő:

A VI. kerületi kapitányságon tegnap megjelent Tamássy Béla nevű 20 éves asztalossegéd és elmondotta, hogy őt egy barátja, Kallós Ferenc 28 éves szobafestőmester felbujtotta, hogy együtt kövessenek el ma reggel rablógyilkosságot.

Mindent már apróra megbeszéltek és hogy ma reggel 6 órakor találkozni fognak a Bajza-utcában. Már a szökést és későbbi tennivalókat is megbeszéltek.

A fiatalembert behozták a főkapitányságra, ahol újra elmondott mindent és azt az utasítást kapta, hogy menjen bele színleg a dolgokba, találkozzék reggel Kallóssal és menjen fel vele az áldozatul kiszemelt ember lakására.

A rablógyilkosságot Müller Vilmos 80 éves háztulajdonos ellen akarta Kallós elkövetni. Müller dúsgazdag ember; tíz háza van Budapesten és Teréz-körut 6. szám alatt lakik saját házában az első emeleten Zakobszky Menyhért nevű szolgájával.

A detektívek ma reggel lesbe állottak és tényleg megjött Kallós Ferenc Tamássy Bélával. A Bajza-utcában találkoztak, a hátsó lépcsőn felmentek a Teréz-köruti ház harmadik emeletére, onnan a fölépcsőn lejöttek az első emeletre, utközben Kallós álszakállt ragasztott, becsöngették a lakásba, amikor az inas ajtót nyitott, rávetették magukat, abban a pillanatban előugrottak a detektívek és Kallóst lefogták.

Kallósnál élesre fent kést és zsineget találtak.

Kallós teljes beismerésben van. Megakarta gyilkolni és kirabolni a dúsgazdag öreg embert, akinél most, a házbérnegyed után sok pénzt sejtett.

Nagy nyomorban volt, ezért akarta a tetet elkövetni.

Ujabb részletek a bősörményi bűnygyben.

Szabadon bocsátások és letartóztatások.

A hajdubősörményi monstre bűnygyben a csendőrségi nyomozás tegnap teljes befejezést nyert. A főbb bűnösök most mér fogságban vannak, de a bűnygy összes szereplői ismeretesek már a hatóságok előtt.

A bősörményi csendőrség a nyomozat eredményéről tegnap tett részletes jelentést a debreczeni kir. ügyészségnek, melynek egyidejűleg beszolgáltatva az összes bűnjeleket. Ezek egy egész ládával vannak és az elkobzott bankoprések mellett ott vannak a különböző rosszul sikerült hamisítványok és azonkívül egy csomó a százkoronás bankjegyet utánzó reklámbankó is, mely Kozma József szerencsi hentesüzletét reklamirozza. De Kozmának ezek az értékreln szinnyomatok nem a rendes reklamirozásra voltak szükségesek, hanem egészen másra. Ezekkel Kozma felkereste az északkelet vidéki kis vásárokat és a szegény együgyű ruthén és lengyel embereket, kik vagy magyarul nem tudtak, vagy soha életükben nem láttak valódi százkoronást s olyanokkal csapta be, valódi pénz gyanánt ezekkel fizetve őket.

A bűnjelek közül érdekes még az a fénykép, melyen Botos András rendőrellenőr, Kozma Ferenc és Turcsányi László szerencsi vegyeskereskedő van levéve vig poharazás közben. A három jóbarát közül azonban Turcsányi teljesen ártatlan, őt Kozma nem vette be a bandába s neki a bűnygyben csak annyi szerepe van és lesz, hogy a bűnjelt képező fénykép őt is ábrázolja, a mely dicsőségről szívesen lemondana.

Tegnap délután bekisértette a csendőrség Debreczenbe Kozma Józsefet is, így most már a póruljárt pénzsóvár ember az ügyészség fogházában elmélkedhetik, hogy miért folyamodott bűnös pénzszerzéshez.

A nyomozás megállapította, hogy ennek az embernek áldozatai Fekete József és társai, kiket együgyűségüknel fogva teljesen behálóztak Kozma és segítő társai. Éppen emiatt ezeket a szerencsétlen embereket, Fekete Józsefet,

Bödi Lajost és Székely Sándort, kiket eddig előzetes fogságban tartott a csendőrség, tegnap szabadlábra helyezték.

A büntető eljárás azért természetesen tovább folyik ellenük, de letartóztatásukra pozitív szükség nincs, mert még szökésüktől sem lehet tartani. Fekete váltóhamisítási ügye is kisebbedett; a váltók egyrésztét ugyanis, melyeken a kezességet vállaló testvérek aláírása valódi volt, az érdekelt pénzintézetek biztosítási végrehajtás útján biztosították.

Ellenben fogva maradt a hamis pénzcsalási bűnügy másik főszereplője, Rózinger Herman volt kereskedő, most kispesti címestő. Ő játszotta a bandában a bankóprésgyár igazgatójának szerepét.

Ő küldözte a cégnyomós leveleket a türelmetlenkedő Feketéknek, az „üzletfeleknek“, hogy a gép nincs rakárón és most lesz, ekkor lesz kész, akkor lesz kész.

Ez az ember önként jelentkezett, de tegnap bekísérték Bösörménybe, majd Debreczenbe, ifju feleségét is, — azonban hiába, mert a nő nem tudott semmit az egész dologról. Az ügyész intézkedésére azonnal szabadlábra is helyezték.

Ékszer, zsebórát

bizalommal

jótállás mellett

Halász Nándor

órás és ékszerésznél 2212

■ lehet vásárolni ■

Debrecen, Piac-u. 24.
(Fehérló szálloda épület.)

A függetlenségi és 48-as párt mulatsága.

Február 20.

A debreczeni téli mulatságok történetében mindenkor előkelő hely jutott a debreczeni függetlenségi és 48-as párt által rendezett báloknak, táncestélyeknek.

Kiváló találkozó helye volt ilyenkor az Arany Bika szálloda díszterme városunk előkelő polgárságának s a párt a mulatságon szíves vendéglátással fogadja előkelőségeinket is, akik rendszerint meg szoktak azon jelenni. Így lesz ez az idén is.

A párt multságára már kibocsájtotta a rendezőség a meghívókat. E szerint a rendezőség a következőkből áll:

Kertész Mihály alelnök, dr. Fejér Ferenc ügyész, dr. Kis György jegyző, Kertész János jegyző, dr. Sz. Szabó László jegyző, Tassy Miklós ellenőr, Kertész István pénztáros, Szendi Imre ellenőr. Rendező bizottsági elnökök: B. Nagy János, Harangi Sándor, L. Nagy Bálint. Rendező bizottsági tagok: Pető István, Török Bálint, Varjas János, Juhász Ignác, Salánki Ferencz, Kecskés István, dr. Varga Lajos, Varjasi Imre.

A rendezőség: Bányai Péter, Barcza Barna, Barna István, Balogh János, Bencze Mihály, Boldogh Sándor, Balogh János, Bakóczy Gábor, Burai István, dr. Csath Sándor, ifj. Csobán István, Csobán József, Czédi Károly, Dávid Mihály, ifj. Dobi János, Erdei Péter, Erdei József, Erdős Sándor, Erdős István, Gombos Gergely, Gombos István, Gyöngyösi Sándor, Hajnal Ferencz, Herczeg János, Horkay L., Horváth Ferenc, Horváth Gábor, Hatvani József, Juhász Ferencz, Dr. Kocsár Gábor, Dr. Király Péter, Kéki József, ifj. Kecskés István, Kecskés József, Kegyes János, ifj. Kertész István, Kertész Imre, Kertész László, Kertész Lajos, Kertész András, Kovács János, S. Kovács Ferencz, Kovács István, Kalmár Ignác, Kardos Ferencz, Dr. Kéri Lajos, Komlóssy Imre, Kelemen Gábor, Kaszás István, Kálmán József, Kozma Péter, Kovács János, Dr. Kertész István, Kaszás István, Letzter József, Luczi István, Mészáros József, Nyilas János, Ormós Lajos, Polgári Márton, ifj. Pósalaky Mihály, Piros István, ifj. Sarkadi Ferencz, Sarkadi József, Szathmáry János, Szathmáry József, Szilágyi Ferencz, Szoboszlai János, Szöllösi Sándor, Szilágyi Lajos, Szabó István, Szöke János, Tóth Gergely, Tóth Sándor, Tamás József, Vályi Nagy Gusztáv, Varjas Bálint, Varga Béla, Varsányi Imre, Vértesi Gábor, Vértesi István, ifj. Veréb Lajos, Vilmányi Sándor, Zöld László, Zöld János. Táncrendező: Schaf János és Schaf Ferencz. Bálrendező: Salánki Mihály Sarkadi Ferencz.

A multság kezdete este pont 8 órakor. Belépti díj személyenként két korona. Felülfizetéseket hirtapilag nyugtázzunk. Jóízű ételkről és italokról gondoskodva lesz. Jegyek előre válthatók a „Függetlenségi Kör“ helyiségében és a táncvigalom napján este a pénztárnál.

SZÍNHÁZ.

Színházban.

A „Debreczen“ számára írta: Zéta.

A földszint: itt a nézőtér

Csupa szín, csupa hangulat,

A földszint, a mint végig nézem, —

Egy virágos kertet mutat.

*
S a míg a lelkem verőfénye

A rég multakra visszazáll,

Megzörren itt a lábam alatt

Egy földre hullott rózsaszál.

*
Egy rózsaszál! Agyontaposott

Elszáradt virág mumia,

Melynek a sorsa hervadás volt

S korán kellett elmúlnia . . .

*
A földszinten, a nézőtér

Hol asszony, férj, lány mulat

Nincs már ur csak a szívárványos

Színekben játszó hangulat . . .

* * *

Nem látom s nem érdekel már

E színes, izzó, szép világ

Csak az a földre hullott száraz

Holtra taposott száll virág.

*
E rózsaszál, — úgy sejtem, érzem, —

Ifjusággommal oly rokon . . .

S a hervadást, — hogy im elértem, —

E rózsaszállal együtt vérzem

Rég széttaposott álmokon.

*
* A színház hírei. Ripp van Winkle.

Planpuett bájos zenéjű operettjét feleleveníti az igazgatóság legközelebb. A női hármás főszerepét Zilahiné S. Vilma, a ki hosszabb szünet után ebben a kiváló szerepben lép fel, adja. Remény. Heyersmann igazgató halászdramája lesz a legközelebbi bemutatója a társulatnak. Ezt a kiváló darabot, mely az egész világot bejárta már jövő hétre tüzte műsorra az igazgatóság Erdészlány (Förster Christl). Az igazgatóság

ezt kitűnő operettét, mely a legközelebb operette premierje lesz a színtársulatnak, szintén műsorra tüzte. Az erdészlányt Zilahiné adja.

Izrael.

(Dráma 3 felvonásban. Írta: Bernstein Henry. Először adták a debreczeni színházban február 5-én.)

Az Izrael tulajdonképpen u. n. vita-darab s válasz Maurice Donay *Visszatérés Jeruzsálemről* c. darabjára. Utóbbi a Dreyfus-ügy által felkavart franciaországi hangulatok impressziói nyomán fakadt s katolicizmus szolgálatában álló tendenciája miatt keltett feltűnést. Bernstein erre írta válaszul a filosemitizmus védelmére Izraelt, melyet tegnap mutatott be színtársulatunk drámai személyzete.

Ami a darab tendenciáját illeti, Bernstein csak úgy nagyon burkoltan érvel a maga álláspontja mellett, a vallásfelekezeti problémát nem oldja meg, a Bernstein-féle színpadi raffinériákkal felzavart vízi szintű drámai befejezését nem meri felelőssé tenni sem az egyik, sem a másik vallási felfogást, aminthogy nem is teheti.

Ez az egész vallásfelekezeti-háttér volta-képen szeniális reklám a darab részére, a melyre egyébként Bersteinnek szüksége is lehet akkor, mikor nagyon is szemére kezdik vetni kritikusat a színpadi hatásoknak zsonglőr-szerű alkalmazását.

A darab meséje a következő De Croney hercegasszony (Lukács Juliska) fiatalkorában, még férje halála előtt, bűnös szerelmi viszonyt folytat a zsidó vallású Gutlieb Justinnel (Kemény Lajos). Az elhanyagolt, magára hagyott asszony egy önfelédtt pillanatában férje üzlet-társának karjai közé veti magát. Ez a szerelem nem marad következmények nélkül s fia születik: Thibault (Ternyei Lajos). A hercegasszony a magabátérés perceiben meggyónja bűnét papjának Silvián páternek (Szilágyi Ernő) aki ellátja a vallás vigaszait. A bűnbánó asszony ettől kezdve a legvallásosabb életet éli, a lemondások útjait járja. Fia politikai pályára lép s a keresztény-politikusok pártvezére lesz. A Dreyfus-ügy miatt felkavart izzó hangulatok közt a politikusok klubja idegenkedéssel nézi Gutlieb Justint, a kit szeretnének eltávolítani a klubtagok közül. Thibault vállalja magára, hogy Gutliebet kenyszeríti a kilépésre s a klub termeiben megsérti. Gutlieb provokálhatja a fiatal herceget, akinek édes anyja elrémül arra a gondolatra, hogy fia, — aki veszedelmesen párbajvivő, — megölheti a lovagias mértközésben — saját édesapját. Magához rendeli Gutliebet, majd nagyon hatásos jelenetben megvállja titkát fiának, aki öngyilkos lesz.

Ez a mese azzal a brilláns színpadi technikával van felépítve, amely Bernsteinnel legfőbb erőssége. Mint minden darabja, lassan indul, majd a második felvonásban csakugy viharzik, tombol benne alakjainak szenvedelmessége. Az érzések minden skáláját végigjárja a színpadon s szinte átszuggarolja a nézőtérre, amely csupa fül és szem lesz. Végül egy pisztolydörrenéssel végzi a darabot, anélkül, hogy problémáját, amely porszemmre zsugorodik össze a mese érdekfeszítő volta mellett, megoldaná. A zsidóvallású Gutlieb, fia haláláért a gyóntató papot teszi felelőssé és ez viszont Gutliebet, akinek fiával való utolsó találkozására előtt tényleg a papi vigasztalások után megnyugodva marad a színen Thibault s csak apjával való vitatkozása után lesz öngyilkos.

A darab előadását a szezon krónikása a mostani színházi év történetének legjelentősebb, legszebb lapjaira jegyezheti fel. A bemutató előadások nehézségeit egész estén alig tapasztalhattuk.

A darab egyetlen női szerepét Lukács Juliska játszotta művészi feladatokhoz méltó intellektussal. Thibaultdal való jelenésében befejezett, tökéletes művészetet produkált s méltán tette érdemessé magát a közönség kitűntető tetszésnyilvánításaira.

Ternyei Lajos művészi előkelőségének érvényesítésére szintén tág tér nyílt a fiatal herceg szerepében. Szép tehetségét, mindeneiket apróra felérzékelt gondos studiumokkal, érvényesítette is s tegnapi sikere csak újabb bizonyítéka volt művészi kiválóságának. Mindkettőjüket legalább nyolcszor-tízszor tapasztolta

lápák elé a második felvonás után a zsufolásig megtelt nézőtér hálás közönsége. Lukács Juliska virágajándékot is kapott.

Kemény Lajos szinpadai készségét, alakító képességét erősen próbára tette tegnapi jelentőségteljes fellépése. És feladatának dicséretreméltó módon meg is felelt. Szeretnénk azt a tanácsot adni neki is, meg az igazgatóságnak is, hogy egy szerepkörben foglalkoztassék. Tegnapi határozott, megérdemelt sikere volt.

Kerekded, szép, stílusos alakítás volt a Szilágyi Ernő abbéja. Kellemesen imponáló organumával hatásosan interpellálta a keresztényvallás felfogását.

A rendezés, a bőkezűen izléses kiállítás, még a mi, e tekintetben nagyon követelődő közönségünket is meglepte. Általában meglát-szott a rendezésen a Békés Gyula körültekintő gondossága, művészi izlése. Büszkeséggel vállalhatja a felelősséget ezért az artisztikus munkáért. Csak az utolsó felvonás, anélkül is nagy számu szentképei közül kell eltávolítani az utolsó esetvonásig azonos, egy-ugyanazon nyomásu képeket.

Sz—y Z—n.

Jegyzetek.

Lakásváltoztatás előtt.

A háziurakat kivéve, a legtöbb debreceni ember ama napokat él most február első két hetében, amelyeket joggal nevezhet élete legzaklatottabb napjainak.

Most van a lakásváltoztatások ideje, a lakáskeresések főszezonja, sok szegény ember keserves kálvária útja.

Látunk embereket, amint a legzimankó-sabb időben serényen járnak sorba az utcákat, firkésző tekintetekkel mérik végig a kapukat. Nehány percre eltűnnek a kapualjakban, csak azért, hogy azután annál családottabb ábrázattal jelenjenek meg az utcán s roskatag lábakkal üzzék tovább magukat a házsorok előtt. A téli szél kegyetlenül bontogatja meg a női kalapok toll-erdejét, a férfiak ajkán egy-egy bakakáplár szótárának legreprodukálhatatlanabb kifejezései pattognak durván . . .

És szegény megboldogult, jó nevű író-társunk: Horácius, ha most élne, ódáját úgy kezdené, hogy: . . . *Boldog az, aki saját — hajlékában lakik.*

Házbéruzsoráról folyik a szóbeszéd mindenfelé. Egyedül a háziurakat tessék felelőssé a lakásmizériáért. Hallani lehet itt is, ott is, hogy a háziurak telhetetlensége az oka annak, hogy a lakásbérek csak a két év előtti állapotokhoz képest is 20—25 százalékkal emelkedtek, a legutolsó mellékutakban is.

Hát az bizonyos, hogy ha úgy haladunk a lakásmizériákban, mint az utóbbi két év alatt, ma-holnap bekövetkezik a lakásinség.

Ennek egyedüli oka pedig az építési kedv kétségtelen hiánya. Városunk népesedése egyre nagyobb lesz. És legalább is egy évtizeden keresztül építkezés tekintetében nem tartottunk lépést lakosaink számának szaporodásával. Debrecen 10 év alatt alig változott valamit. Ezzel szemben például a szomszédos Nagyvárad ugy kiépült, hogy belvárosára rá sem ösmer az, aki — mondjuk — 10 év után látja először most.

Igaz, való, hogy nálunk az építendő ipar sztrájk-mizériái miatt majdnem lehetetlenség volt az építkezés. De most már e téren is beállott a sztrájk-csőd. Hiszen maguk a munkások érzik most legjobban a két esztendeig tartó munkaszünetelés káros következményeit. A munkásosztály most két év után legalább is 30—40 százalékkal több házbért fizet. Ime, az erőszakos szociálpolitika eredménye ez!

Hát ezen a bajon feltétlenül segíteni kell. És már nem elég társadalmi uton bolygatni

ezt a dolgot. Törvényhatósági uton kell megkeresni és megtalálni azokat a módokat, amelyek lehetővé tegyék az építkezési kedv életre kelését.

Debrecennek épülnie kell. A mai állapotok tarthatatlanok. Nálunknál sokkal szegényebb városok mellett szinte szegyenkeztünk is kell e téren való elmaradottságunk miatt, tekintve attól, hogy közgazdasági és közegészségügyi szempontokból feltétlenül segítettünk kell a mai, már is nyomoruságos helyzetben.

Meghurcolt főherceg.

József főherceg és egy főhadnagy.

Mint fővárosi tudósítónk telefonálja a Nap című boulevard lap mai száma szenzációs botrányról hoz hosszú tudósítást. A botrányt József főherceg személyével hozza kapcsolatban, azt írván, hogy valami csekély tiszteletlenség miatt a főherceg az udvari szolgálatra beosztott Mihalovics Géza főhadnagyt egy éjszakai rapporton izgalmas heveskedés közben kiutasította az udvarból. A főhadnagy ekkor Bécsbe ment, hol ezidőben ott időzött Augusztus főhercegnő gyermekeivel. Mihalovics a főhercegi gyermekektől, kiket szolgálata alatt tanított, akart bucsut venni. Am a pályaudvaron detektívek várták és bevitték egy elmegyógyintézetbe, majd behurcolták a budapesti honvédpárancsnokság fogházába.

Ezt tálalja fel a Nap rémregénybe illő módon, kellő atrocitások kíséretében, kedvezőtlen színen perszifálva József főherceg személyét. Ezzel szemben félhivatalos cáfolat jelent meg, hogy a Nap tendenciózus közleménye nem fedi a valóságot s a főhadnaggyal szemben semmiféle „középkori brutalitás” — mint a Nap írja — nem történt. A tiszta tényállás az, hogy Mihalovics Géza mint szolgálat-tételre beosztott főhadnagy a főhercegi pár bécsi tartózkodása alatt József főherceggel szemben nagymérvű tiszteletlenséget s sértően heveskedő magatartást tanusított. Ezért a főherceg, mikor Budapestre visszatért, a főhadnagyt maga elé rendelte és utasította, hogy azonnal hagyja el szolgálatát és menjen Békéscsabára, ott várja be az ezredparancsnokság intézkedését.

A főhadnagy ezt a parancsot sem teljesítette, hanem felment Bécsbe. Ezek a dolgok azt sejtették, hogy a főhadnagy elmeállapota nem normális s szükségessé tették, hogy a hadnagy megvizsgáltassék.

A vizsgálat a helyőrségi kórházba le is folyt, de miután az orvosi vizsgálat az elmeállapotát rendesen találta, a főhadnagyt a budapesti honvédpárancsnokság fogházába szállították. Itt folyik ellene eljárás az uralkodói házzal szembeni tiszteletlenség és annak is, hogy katonai eljárásának, már mint József főhercegnek nem engedelmességet.

HIREK.

— **A Csokonai-kör tudós vendége.** Ma érkezik városunkba dr. Cholnoky Jenő kolozsvári egyetemi tanár, a földrajzi társaság főtitkára, hogy előadást tartson a Csokonai-körben a nagy magyar alföld tudományos tanulmányozásáról. Az előadás iránt, mely nemcsak tanulságosnak, hanem már csak a vetített képeknél fogva élvezetesnek is ígérkezik, széleskörű érdeklődés mutatkozik, a városi tanácson kívül számos testület és iskola hivatalosan is képviselteti magát. A népszerű tudományos előadás a kereskedő társulat disztermében lesz: kezdete pontban 5 órakor.

— **Gyűlések a kamaránál.** Szent-Királyi Tivadar elnöklete alatt tegnap két gyűlés volt a kamaránál és pedig elnöki tanácsülés s utóbb közös bizottsági ülés. — Ez alkalommal megállapították a múlt évi zárszámadásokat, elintézték az államsegélyes kérvényeket, különféle segélyeket hoztak a bizottságok javaslatba, végül a csütörtöki közgyűlés napirendjének egyes ügyeit beszéltek meg. A múlt évi zárszámadások nagyon kedvező eredménnyel, zárultak, ami a következő főtételekből ismerhető meg: rendes bevételek előirányzott a kamara 65,200 koronát. Ezzel szemben a tényleges bevétel 81 ezer koroná volt. Rendes kiadásokul előirányzott a kamara 67 ezer koroná volt. Mint rendkívüli kiadásokat, módjában volt a kamarának a következőket teljesíteni: Segédhivatal átalakítására és berendezésére költött 2600 koronát, cékgataszter felállítására 1000 koronát, iparművészeti kiállítás előkészületeire 636 koronát, törlesztett a tartozásából 10 ezer koronát. Mindezekon felül az előző évi 11 ezer koronás pénztári maradványt betudva, 12,900 felesleggel zárta számadását. Ennyivel gyarapodott a múlt évben a kamara tiszta vagyona, a nyugdíjalap vagyona pedig 8500 koronával.

— **Tüdőbetegek szanatóriuma Debreczenben.** A Debreczen város és a József kir. herceg szanatórium egyesület támogatásával Debreczenben felállítandó tüdőbetegek népszanatóriuma ügyében a városháza nagytermében f. hó 7-én, délelőtt 11 órakor értekezlet lesz dr. Kenézy Gyula elnöklete alatt.

— **Új pénztézet.** A vármegye pénztézetinek száma szaporodik egyvel. Nevezetesen, mint püspökladányból jelentik nekünk — február 1-én 100 korona alapítókével új bank alakult. A címe Püspökladányi takarékpénztár r. t. melynek hivatalos helyisége a községháza lesz.

— **A Zenekedvelők Köre** felkéri mindazokat, akik a február 11-én tartandó Svárdström K. Szántó hangversenyre jegyeztettek elő, hogy jegyeiket Hegedüs és Sándor cégnél a mai nap folyamán átvenni sziveskedjenek, mert a ki nem váltott jegyeket későbbi jelentkezőknek fogják kiadni.

— **Iparművészeti előadás.** A keresk. és iparkamara az Országos Magyar Iparművészeti Társulattal együtt ismét iparművészeti előadást rendez. Ez alkalommal Sárossi Bella az Iparművészeti Társulat megbízásából a csipke multjáról és jelenéről tart igen érdekesnek ígérkező előadást. Az összes csipkefajokra kiterjedő ismertetést vetített képek gazdag sorozata illusztrálja. Az előadás február 10-én, szerdán délután 5 órakor a Kereskedő Társulat (Keresk. tanintézet) disztermében lesz megtartva. Az Iparművészeti Társulat tagjai és családtagjaik díjtalanul jelenhetnek meg. Jegyeket a kamara hivatala ad ki.

— **Szélütött bankigazgató.** Részvétellel értesülünk arról, hogy H.-Szoboszló egyik köztisztviselőben álló polgárát, Adler Samut, a hajgumegyei takarékpénztár igazgatóját szélütés érte. A nagybeteg igazgató iránt nemcsak Szoboszlón, de Debreczenben is igen nagy a részvét. Állapota súlyos.

— **Tömeges gázmérgezés.** Budapesti tudósítónk jelenti: A Dob-utca 63. szám alatt levő Löw Jakab-féle bőrdandóműhelyben furcsa baleset történt tegnap este. A műhelyben együtt voltak Löw Jakab, annak felesége, született Mikl Anna, fiuk Leo és két munkás, Patz József és Bickel Miksa. A sarki rendőrnek házbéliek jelentették, hogy valamennyi meghalt. A rendőr odasietett, a pinceműhelyt fojtó szén-gázzal megtelve és az összes megnevezetteket eszméletlen állapotban találta. Azonnal kihívta a mentőket, akik az időközben a pincéből kihozott embereket eszméletre térítették és Löw Dob-utca. 31. sz. alatti lakására szállították. Valamennyinél szén-gázmérgezés tüneteit állapították meg, de a mérgezés csak könnyű ter-

mészett volt. Lőwék a pincében álló kályhát szénrel fűtötték, hirtelen füst csapott ki és a jelenlevők, még mielőtt egymáson segíthettek volna, rosszul lettek és eszméletüket elvesztették.

Ováció Apponyinak. A képviselőházban Mezőfi beszéde folyamán betegsége óta első ízben jött be a Házba Apponyi Albert. A terembe való belépésekor erősen megéjeneztek.

— **A baja—bátaszéki hid.** Bajáról jelentő táviratunk: Hegedüs Aladár polgármester a városi tanács határozata értelmében feliratot intézett a kereskedelmi miniszterhez annak érdekében, hogy a baja—bátaszéki vasúti hidat a legsürgősebben nyissák meg. Ugyanily átirat ment Szabadka, Zombor, Pécs törvényhatóságainak, amelyek közül Szabadka válaszolt azonnal, közölve, hogy a maga részéről hasonló szellemű felirattal támogatni fogja a tervet, a mely nagyban fellendítené a két országrész közötti forgalmat.

— **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán az állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Kaskó János ref. 2 hónapos, Gál Mária, ref. 6 hónapos, Porcsin Julianna ref. 9 napos, özv. Szele Jánosné ref. 73 éves.

— **Esküvő.** Menyhárt Jenő a Magyar Folyam hajózási társaság hivatalnokja ma d. e. fél tízkor esküszik hűséget Szathmáry Etelka kisasszonnynak.

— **P. Nagy Zoltán** államilag képesített okleveles zenetanár Hatvan-utca 7. szám alatt, levő zeneiskolájának zongora tanszakára a második félévre jelelntkező új tanulók beírása megkezdődött. Tandíj az alsó osztályokban 8, a felső osztályokban 10 korona havonként. Beíratási díj 5 korona. Felvételi vizsgálat díjtalan. Hivatalos órák mindennap délelőtt 11—1 óráig.

— **Aromás és zamatos pörkölt kávék** kaphatók Félegyházinál. Villanyüzemű kávépörkölő a kirakatban Piac- és Miklós-utca sarok.

— **Vízvezetési, fürdő, csatornázás és szivattyu berendezéseket** gyorsan szakszerűen készít és javít jótállás mellett, Wilhelm Ede, Hatvan-utca 4.

— **Szép mellék keresetre** tehetnek szert bármilyen állású urak, fegyverek, gramofonok, fényképező gépek és mindennemű hangszerek részletfizetéses eladással, bővebbet a Schwartz-féle pipa üzletben a városházával szemben.

— **A Debreczeni Gazdakör** folyó hó 7-én vasárnap délután 3 órakor a tagok körében megnyilvánuló érdeklődésre tekintettel városháza nagytanácstermében évi rendes közgyűlést tart, mely után a debreczeni Gazdasági Egyesülettel együttesen társas vacsorát rendez a „Bika” éttermében. Egy teríték ára 3 korona. Jelentkezhetnek Rácz Lajos a gazd. egy. titkárnál vagy a Gazdakörben kitett iven.

— **Ujabb tagok a debreczeni Gazdakörben.** Az a nagyarányú mozgalom, mely a múlt év elején a debreczeni gazda társadalmat egységbe tömörítette lelkesedéssel tölti el most is az érdekeltséget. Ez évben a következő új tagokkal szaporodott a Gazdakör tagjainak száma: dr. Tüdös János, Lestyán Adorján, Szele György, Szögény János, dr. Ujfalussy Dezső, Szathmáry József, Vásári István, Vásári József, ifj. Kertész Imre, Nagy Sándor, Némethi János, Konkoly Géza.

— **Percel Carola** táncziskolájában a beiratkozások megkezdődtek. Szent-Anna-utca 22. szám.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Vádirat a szoboszlói katasztrófa ügyében.

Emlékezetes még az a nagy vasúti szerencsétlenség, mely a múlt év július 6-án éjszaka történt H.-Szoboszlón. Mint ismeretes, a Körösmezőről Budapestre haladó személyvonat, mely Debreczenből éjjeli 11 óra után, indult

el, neki szaladt a szoboszlói állomás pályaudvarán egy tehervonatnak. Több kocsi összetört s két ember meghalt.

A vizsgálat majdnem egy félévig tartott, végre az ügyészség a napokban kiadta a vasúti katasztrófa ügyében a vádiratot.

E szerint a szerencsétlenségért az ügyészség hat vasutat tesz felelőssé. A vádlott vasutasok között van Somogyi Lajos váltókezelő, a kit a szerencsétlenség alkalmával letartóztattak, de már szabadlábra is helyezték, azután Nagy József térfelügyelő és Gyökeres Károly pályafelügyelő szoboszlói lakosok.

Az ügyészség főként azt domborítja ki a vádiratában, hogy az a bizonyos váltó, melynek eltörtött tolorudja okozta a bajt, nem volt alkalmas a forgalom lebonyolítására annál is inkább, mert a tolorud egy laikus embernek, falusi kovácsnak a munkája.

A vádirat ellen a kifogásokat a gyanúsítottak kivétel nélkül beadják s a debreczeni vádtanács csak a jövő hóban fog ezzel az ügygel foglalkozni.

☞ Telefon 5. ☞

Aratógépeket,

kékekötő, marokrakó és fűkaszállókat a legteljesebb felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN
gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos, díjmentesen felszereli és munkába állítja. Ajánlja továbbá saját talmányu szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért darabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel:
Bagi István.

☞ Tessék ajánlatot kérni. ☞

Még azokat is, akik éveken át mászt használtak, meghódította a valódi

ERŐ

sósborszesz,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és hatásos háziszertől várni lehet. Öre az egészségnek, fertőtleníti, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint a szájvíz, haj- és bőrápolószer. — Szükséges minden háztartásban. — Kapható mindenütt 30 fil. 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben. Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

KOSMOS labororium, GYÖR.
2265 Kapható mindenütt.

Császárfürdő B.-pesten.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévívízi gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák-, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. Ivó-kúra. 20 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld

Az igazgatóság.

ELADÓ!

50 drb 7 méteres
akác haszonfa.

Értekezhetni: Piac-utca 44. sz. a.
az ügyvédi irodában. Telefon 151.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvrösséget. Az eldurvult, kirepedezett ésszelkifujta arcot vagy kezét, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává tesz! Poudert alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páraflan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s forráktára

Mihalovits Jenő
gyógyszertára a „Kigyó”-hoz
Debreczenben, Főpiac 31. sz. alatt,
1938 a városházzal szemben.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata
az Egyesült Villamossági és Gépgyár R. T. képviselője. — Iroda

Debreczen, Piac-u. 77. sz. (az udvarban.)
Telefon sz. 567. Telefon sz. 567.

Elvállal Villamos világítási berendezéseket, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére a legszolidabb kivitelben erőátviteli motor berendezéseket. Nyomdák, műhelyek, szivattyúk stb. meghajtására a leghasznosabb kivitelben. — Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csillárokat, dynamo-gépeket, motorokat, műszereket, iv- és izzólámpákat, dr. Just Wolfram lámpákat. Tervek és költségvetés díjtalan.

Burgondia-utca 3. sz. ház eladó.

Van rajta 6 szobás földszinti lakás üvegezett folyosóval, 2 szobás emeleti lakás, 2 nagy istálló, minden lakáshoz fűkamara, lakható 2 szobás pincelakás, borpince, téglával kirakott jégverem.

Óriási nagy udvar. Halálesetből kifolyólag sürgősen eladó.

Értekezhetni lehet ugyanott.

Meghívás.**A debreceni Takarékos és Hitelintézet
részvénytársaság**

1. részvényesei az 1909. évi február 7-én d. e. 10 órákor az intézeti ház üzleti helyiségében (Csapó-u. 4. szám alatt) megtartandó

XXXV. évi rendes közgyűlésére

azon figyelemmel hívatnak meg, hogy szavazati jog gyakorlására csak oly részvényesek jogosítvák, kiknek nevei a közgyűlés előtt legalább 30 nappal a részvénykönyvbe bevezetettek.

Tárgyak:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére bizottság kiküldése.
2. Az igazgatóság jelentése.
3. A zárszámadás előterjesztése a felügyelő bizottság jelentése kíséretében.
4. A mérleg megállapítása és a felmentvény iránti intézkedés.
5. A nyereség hovatfordítása iránti határozathozatal.
6. Netaláni indítványok.
7. Egy igazgatósági tag választása.
8. Három rendes és két pót-felügyelőbizottsági tag választása.

Az igazgatóság.

Az évi jelentés, mérleg és az erre vonatkozó adatok a közgyűlést megelőző 8 nap alatt az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Donogán és Somossy**Debreczen,****Kistemplombazár.**

Menyasszonyi kelengye,
vászon, kész fehérnemű.
Női divatárak. Külön szőnyegosztály.

Óriási választék!**Árverési hirdetés.**

Alulírt debreczeni királyi közjegyző ezennel közhírré teszem, hogy eladott és megvett és kellő időben át nem vett 200 azaz kettőszáz métermázsza tengeri csutkát folyó hó 8-án d. e. 10 órákor az egyeki vasuti állomáson nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Debreczen, 1909. február hó 4-én.

Dr. Galánfy János
kir. közjegyző.

Légszesz és villamos csillárokat,
ámpolnákat, falikarokat, mennyezet, asztali-, zongora és éjjeli szekrény-lámpákat készit petroleum és légszesz csillárokat, izlésesen átalakít villamosra vagy légszesz és villamosra

Kulcsár József

bronzműves, Debreczen, Szent-Anna-u. 6. szám alatt.

Telefon 638. szám.

Telefon 638. szám.

A Hazai Gázizzófény részv. társaság debreczeni képviselője tart állandó nagyválasztéku raktárt légszesz szerelvény különlegességekből.

A Modern technika óriási föltűnőmulhatatlan vívmánya a levegő égő légszeszlámpák 50 százalékos légszesz megtakarítással. Kül és belvilágításra ivlámpák gyönyörű hatás fényvel 3/4 rész megtakarítás villamos ivlámpa világítással szemben.

Non Oxid Porcellán invert égők 120 gyertya fény világítási erővel 50 százalékos légszesz megtakarítással 85 liter légszesz fogasztás óránként tehát 2 fillér.

Kiválóan tartós, állandó fényerejű „Radium fény” gáz izzótesteket, (harisnyákat) melyek a legolcsóbbak.

Jókarban tartását jutányos árban elfogad, csillárok s. t. ujjátisztítását, valamint minden e szakmába vágó javításokat, elvállal gyorsan és szakszerűen végez.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuak az

„EGGER”-mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek. Doboza 1 és 2 korona. Próbadoz 50 fillér. Fő- és szétküldési raktár: „N A D O R” gyógyszerár Budapest, VI., Váci-körút 17. szám.

EGGER-mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható Debreczenben: Balázs Ödön, L. Kovách Nándor, Kocián Dezső, Mihálovics Jenő, Muraközy László, Radákovics Géza, dr. Rothschnek V. Emil, 2202 Mauthner Alfréd és Tóth Béla gyógyszerészeknél.

Sesztina Lajos vaskereskedése

Piacz-utca 23. szám.

Nagy raktár
vizvezeteki csövekben, kutkagylókban.

Zsirbödönök.

Konyha-edények, főző konyhák, kályhák, John-mosógépek.

A „KORONA TAKARÉK ÉS HITELSZÖVETKEZET” VIII-ik rendes közgyűlése

1909. évi február hó 21-én délelőtt 10 órakor, az intézet (Piacz-u. 6. sz.) helyiségében tartatik meg, melynek tárgyai a következők:

1. Igazgatósági jelentés mult üzletév eredményéről.
2. Az 1908. évi mérleg- és záró-számadások, valamint a felszámoló 1904/IV-ik évtársulat vagyommérlegének előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottság és a felszámoló-bizottság jelentése és ennek alapján a felmentvény megadása az igazgatóság, a felügyelő- és a felszámoló-bizottság részére.
4. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
5. A kilépő dr. Balkányi Ede, Horváth János, Szabó Kálmán, Ungár Albert igazgatósági tagok helyének betöltése.
6. Az 1905/V. évtársulat felszámolásához 5 felszámoló-bizottsági tag választása.

JEGYZET. Az évi mérleg és záró-számadások kinyomatva, a közgyűlés előtt 8 nappal, a szövetkezet helyiségében — minden szövetkezeti tag által — a hivatalos órákban átvehetők.

Kivonat az alapszabályokból.

27. §. A közgyűlésen a szövetkezet minden tagja az első öt törzsbetét után 1—1, mindegy további 5 törzsbetét után 3 szavazattal bir, de saját törzsbetétei után 10 szavazattal többet senki sem gyakorolhat. Távollevők csak meghatalmazott szövetkezeti tag, nem teljes koruak és gondnokság alatt állók és jogi személyek pedig törvényes képviselőjük, illetve gondnokuk által gyakorolhatják e jogot, de csak úgy, ha ezek is szövetkezeti tagok. Egy szövetkezeti tag sem birhat azonban saját jogán és megbízás útján husznál több szavazattal. Szavazati, valamint cselekvő és szenvedő választási jogukat csak azon tagok gyakorolhatják, kik 3 nappal a közgyűlés előtt szavazat-lapjukat a szövetkezet helyiségében átveszik és a közgyűlésen személyazonosságukat igazolják. A közgyűlés helyén, vagy idejében igazolványok, vagy igazolvány nélkül szavazó-lapok nem adatnak ki. A kilépett igazgatósági tagok újból megválaszthatók.

VAGYON	Korona érték		TEHER	Korona érték			
	korona	fill.		korona	fill.	korona	fill.
Pénztári készlet	11934	90	1909/IX. évtárs. törzsbefizetései			1621350	—
Folyó számlán elhelyezve	18093	03	1904/IV 1907/VII. évtárs. törzsbefizetései	40000	—	83070	64
Felszerelvények értéke	2800	—	Veszteségi tartalék	10000	—		
Könyv és nyomtatvány értéke	1200	—	Rendkívüli tartalék	12000	—	62000	—
Kötelezvényekben	2814364	29	Tisztviselői nyugdíjalap	4354	82		
			Átmeneti kamatok	24082	40		
			Letétek	1252	—	29689	22
			1909/IX. évtársulat beiratási díja			990000	—
			Kezességi kötelezettségek				
			6% haszoneredmény:				
			az 1904/IV-ik évtársulatnak	10098	84		
			az 1905/V-ik	8758	12		
			az 1906/VI-ik	20597	96		
			az 1907/VII-ik	13848	08		
			az 1908/VIII-ik	8979	36	62282	36
						2848392	22
	2848392	22					

VESZTESÉG	Korona érték				NYERESÉG	Korona érték	
	korona	fill.	korona	fill.		korona	fill.
Allami és községi adó	17629	08			1908/VIII. évtársulat beiratási díja	6900	—
Lakbér	1800	—	21934	34	Mulasztási illeték	9606	35
Kezelési költség	2505	46			Kamat és illeték	138396	51
Leírás: a felszerelvényekből	331	86					
" a könyv- és nyomtatványból	424	25	5075	96			
" kérés követelésekért	4319	85					
Igazgatósági, felügyelő-bizottsági és tiszti fizetések			56070	—			
Napibiztosi díjak	4590	—					
Igazgatósági működési díjak	4950	—	9540	—			
6% haszoneredmény:							
az 1904/IV-ik évtársulatnak	10098	84					
az 1905/V-ik	8758	12					
az 1906/VI-ik	20597	96					
az 1907/VII-ik	13848	08	62282	36			
az 1908/VIII-ik	8979	36					
			154902	86			
						154902	86

Debrecen, 1908. december hó 31-én.

BARRA GYULA, főkönyvelő.

Dr. KENÉZY GYULA, elnök.

Ifj. SCHWARZ VILMOS, igazgató.

CZEGLÉDY GYULA, pénztáros.

A felügyelő-bizottság:

VÁRADI IGNÁCZ,

BODNÁR MIKSA,

POROSZLAY LÁSZLÓ,

OLÁH KÁROLY,

RADÓ SÁNDOR.